



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – תחומי בחירה ורב תחומי
תורה שבעל-פה ומשפט עברי ומחשבת ישראל



מדינת ישראל
משרד החינוך

מה אכפת לי?

(יחיד וחברה עמוד 24)

איך מייצבים את הספינה?

הצעות להוראה – יאיר פוייר

לכאורה, משל הספינה עוסק בתלות של החברה בכל אחד מחבריה ובהשפעת מעשי היחיד על הכלל, אבל כשאנו קוראים במקביל גם את הגרסה המוסלמית למשל (מתוך החדית'- סוג של תורה שבע"פ של האסלאם), עולה השאלה- מדוע הגיע בכלל היחיד למצב שבו הוא רוצה לקדוח את החור בספינה.

1 תני ר' שמעון בן יוחי –
משל לבני אדם שהיו נתונים בספינה
ונטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו.
אמרו לו חבריו: למה את עושה כן?
5 אמר להן: מזה איכפת לכם, לא תחתי אני קודח?
אמרו לו: מפני שאתה מיציף עלינו את הספינה!

ויקרא רבה (מרגליש) פרשה ד'

1. תני < שנה, לימד. 2. נתונין < נמצאים. 3. ונטל < ולקח. 6. מיציף < מציף במים, מטביע.



1. במדרש מופיע משל מהו הנמשל?
2. תנו דוגמה למצב דומה המתאים לימינו.

43. מפי נעמאן בן-בשיר (ר), ששמע את הנביא אומר:

”משל המקיים את ”גבולות אללה” ומי שאינו מקיימן, הוא כמשל אנשים המפילים גורל על מקומות שמורים בספינה. חלקם זוכים בסיפון שלה ואחרים – בירכתיה. כאשר אלו שבירכתיים זקוקים למים, עליהם לעבור ליד הנוסעים בסיפון. הללו מציעים: ”אם נבקיע חור בירכתיים – לא נזדקק לאלו שמעלינו בסיפון. אם יאפשרו להם נוסעי-הסיפון לבצע את זממם – ימותו כולם; אך אם ימנעו זאת מידיהם – ינצלו כולם.
(מתוך אל-בוח'ארי)



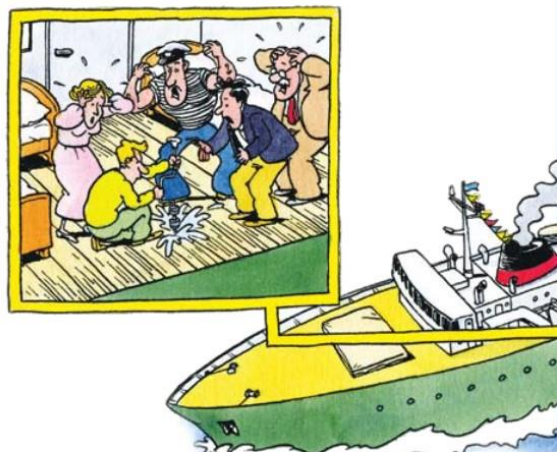
1 תני ר' שמעון בן יוחי –
 משל לבני אדם שהיו נתונים בספינה
 ונטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו.
 אמרו לו חביריו: למה את עושה כן?
 5 אמר להן: מזה איכפת לכם, לא תחתי אני קודח?
 אמרו לו: מפני שאתה מיציף עלינו את הספינה!

ויקרא רבה (מרגליות) פרשה ד'

1. תני < שנה, לימד. 2. נתונים < נמצאים. 3. ונטל < ולקח. 6. מיציף < מצף במים, מטביע.



1. ממדוש מופיע משל מהו הנמשל?
 2. תנו דוגמה למצב דומה המתאים לימינו.



43. מפי נעמאן בן-בשיר (ר), ששמע את הנביא אומר:

”משל המקיים את ”גבולות אללה” ומי שאינו מקיימן, הוא כמשל אנשים המפילים גורל על מקומות שמורים בספינה. חלקם זוכים בסיפון שלה ואחרים – בירכתיה. כאשר אלו שבירכתיים זקוקים למים, עליהם לעבור ליד הנוסעים בסיפון. הללו מציעים: ”אם נבקיע חור בירכתיים – לא נזדקק לאלו שמעלינו בסיפון. אם יאפשרו להם נוסעי-הסיפון לבצע את זממם – ימותו כולם; אך אם ימנעו זאת מידיהם – ינצלו כולם.
 (מתוך אל-בוח'ארי)

שילוב המקורות: מומלץ ללמד ולנתח כל מקור כזה בנפרד.
 בעקבות הלימוד עולות שאלות עקרוניות על בנייה נכונה של החברה:

1. חלוקת המשאבים
2. היחסים בין הקבוצות בספינה
3. ערבות הדדית בזמן שגרה.
4. מדוע להגיע בכלל למצב שבו חלק מהאנשים מעדיפים לקדוח חור בספינה? מה גורם לזה? האם יש לחברה הכללית אחריות?

חשוב לנהל דיון פתוח ולא לבוא בהכרח מראש עם רעיון שאותו נרצה להפנים אצל התלמידים!